

سقوط ریال ایران لزوماً به استیصال دیپلماتیک منجر نمی‌شود

به قلم هنری ژم (fa/experts/hnry-rum/)

۲۰ مارس ۲۰۲۳

همچنین دست‌یافتنی به

(English) (/policy-analysis/irans-currency-collapse-may-not-lead-diplomatic-desperation) /
(ar/policy-analysis/anhyar-alm-t-fy-ayran-qd-la-ywdy-aly-yas-dblwmasy) (العربية)

درباره نویسنده



هنری ژم (fa/experts/hnry-rum/)

هنری ژم هموند ارشد استیو واشنگتن است. وی قبلاً نایب رئیس بخش تحقیقات و مدیر گلوبال ماکرو ایران، اسرائیل در گروه اوراسیا بوده است.



تحلیل کوتاه

ریال مدام در حال سقوط است ولی سیاست‌گذاران نباید فرض کنند که این امر تهران را وادار به کاهش مطالبات هسته‌ای خود در مذاکرات خواهد کرد

از ابتدای سال میلادی پول ایران بیش از ۱۷ درصد ارزش خود را در برابر دلار در بازار آزاد از دست داده است. روند نزولی جاری از ماه آگوست گذشته شروع شد و با رکوردی جدید در اواخر فوریه از ۶۰۰ هزار ریال در برابر دلار فراتر رفت. هرچند ریال مقداری از افت خود را در چند روز گذشته جبران کرده دولت رئیس‌جمهور ابراهیم رئیسی تحت فشار شدیدی برای تثبیت کامل‌تر شرایط قرار دارد زیرا که ایرانیان با ترکیبی مخرب از تورم شدید و رشد ضعیف دست و پنجه نرم می‌کنند. این چالش بزرگ‌تر خواهد شد چون اواخر این ماه توروز فرا می‌رسد و تقاضای دلار حوالی تعطیلات نوروزی به خاطر اینکه مردم سفر می‌کنند و هدیه می‌خرند معمولاً افزایش می‌یابد.

با وجود این سیاست‌گذاران غربی نباید تصور کنند که این التهاب ارزی دست تهران را از نظر دیپلماتیک می‌بندد. دولت ایران به جای توسل به کمک بین‌المللی تلاش می‌کند آشفته‌گی قیمت ارز را با استفاده از ابزارهای خودش کاهش دهد و شاید بتواند شرایط را در کوتاه مدت به دلخواه خود شکل دهد. هرچند این کمکی به حل مسائل ساختاری و بلندمدت اقتصاد نمی‌کند.

عوامل محرک سقوط جاری

همان‌گونه که اشاره شد یک دلیل کلیدی سقوط ریال (<https://djavadsalehi.com/2022/09/05/inflation-in-iran-much-confusion-about-nothing/>) تورم

(<https://djavadsalehi.com/2022/09/05/inflation-in-iran-much-confusion-about-nothing/>) است. میانگین قیمت مصرف‌کننده در ایران در ماه فوریه بیش از ۵۴ درصد در مقایسه با همین ماه در سال قبل افزایش یافت و قیمت مواد غذایی نوشیدنی‌ها و تنباکو بیش از ۷۰ درصد افزایش یافت. نرخ کلی تورم از روند کاهش ارزش ریال طی سال گذشته پیروی کرده و افزایش آن ناشی از

عوامل (<https://djavadsalehi.com/2021/06/17/the-role-of-external-shocks-in-irans-inflation/>) متعدد (<https://djavadsalehi.com/2021/06/17/the-role-of-external-shocks-in-irans-inflation/>) بوده

است از جمله کسری بودجه مزمن و بزرگ که دولت آن را تا حدی از طریق (<https://www.piie.com/publications/policy-briefs/iran-has-slow-motion-banking-crisis/>) استقراض

(<https://www.piie.com/publications/policy-briefs/iran-has-slow-motion-banking-crisis/>) غیرمستقیم (<https://www.piie.com/publications/policy-briefs/iran-has-slow-motion-banking-crisis/>) از بانک مرکزی ایران جبران می‌کند.

ریال همین‌طور به تحولات سیاسی و احساس عمومی داخلی بسیار حساس است. با توجه به اعتراضات (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/human-rights-sanctions-iran-need-more-coordination-and-creativity/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/human-rights-sanctions-iran-need-more-coordination-and-creativity/>) بزرگ

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/human-rights-sanctions-iran-need-more-coordination-and-creativity/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/human-rights-sanctions-iran-need-more-coordination-and-creativity/>) ضربه (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/human-rights-sanctions-iran-need-more-coordination-and-creativity/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/human-rights-sanctions-iran-need-more-coordination-and-creativity/>) طی چند ماه گذشته (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>) نظامی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>) تهران

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>) از (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>) روسیه

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>) و (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/after-ukraine-russias-potential-military-and-nuclear-compensation-iran/>) شکست (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-nuclear-endgame-warrants-change-us-strategy/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-nuclear-endgame-warrants-change-us-strategy/>) مذاکرات (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-nuclear-endgame-warrants-change-us-strategy/>)

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-nuclear-endgame-warrants-change-us-strategy/>) هسته

(<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-nuclear-endgame-warrants-change-us-strategy/>) بسیار منفی بوده است. به احتمال زیاد تنزل ریال از زمان مذاکرات هسته‌ای در پاییز گذشته بازتابی است از اینکه دست‌اندرکاران بازار احتمال می‌دهند که بیشتر تحریم‌های ثانوی آمریکا تا مدت نامعلوم بر جا خواهد

بود. برخلاف تاثیر هر گونه تحریم مشخصی که واشنگتن اخیراً وضع کرده است. نقش عنصر روانی را می‌توان از اینجا فهمید که در چند روز گذشته بعد از آنکه رافائل گروسی مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی

اتمی به تهران رفت و مقداری احساس مثبت ایجاد شد ریال تا اندازه‌ای افت خود را جبران کرد.

یک محرک احتمالی دیگر در مشکلات ارزی تصویب محدودیت‌های بیشتر در عراق برای ورود اسکناس دلار به این کشور همسایه ایران است. در ماه نوامبر گذشته خزانه‌داری آمریکا برای مقابله با جریان پولشویی به

داخل ایران و دیگر مسائل قضایی شرایط پایبندی به مقررات خود را برای نهادهای خواهان دسترسی به درآمدهای نفتی عراق (<https://www.wsj.com/articles/iraq-economy-reels-as-u-s-moves-against-money-flows-to-iran-11674128633>)

(<https://www.wsj.com/articles/iraq-economy-reels-as-u-s-moves-against-money-flows-to-iran-11674128633>) تر (<https://www.wsj.com/articles/iraq-economy-reels-as-u-s-moves-against-money-flows-to-iran-11674128633>)

(<https://www.wsj.com/articles/iraq-economy-reels-as-u-s-moves-against-money-flows-to-iran-11674128633>) کرد

(<https://www.wsj.com/articles/iraq-economy-reels-as-u-s-moves-against-money-flows-to-iran-11674128633>) این اقدام به سرعت منجر به کاهش شدید دلار قابل فروش در بازار روزانه عراق شد

که از قرار بر دسترسی دلار در آن سوی مرز در ایران تاثیر گذاشته است.

bomb-or-not مدت (<https://thehill.com/opinion/international/3878385-is-iran-ready-to-build-a-nuclear-bomb-or-not>) راه می‌برد چه رسد به تضعیف قبضه قدرتش تهران به جای تقلا برای کاهش تحریم‌ها گویا مصمم است ربال را با استفاده از ابزارهای داخلی تقویت کند و دیگر شاخص‌ها نیز ممکن است به رهبران ایران اطمینان دهد که بحران قابل مدیریت است مهم‌تر از همه این است که واشنگتن از اجرای کارزاری برای ممانعت از صادرات نفت ایران اکراه داشته است این صادرات (<https://www.dw.com/en/how-iran-is-boosting-oil-exports-despite-us-sanctions/a-64562167>) به <https://www.dw.com/en/how-iran-is-boosting-oil-exports-despite-us-sanctions/a-64562167> میزان <https://www.dw.com/en/how-iran-is-boosting-oil-exports-despite-us-sanctions/a-64562167> قابل <https://www.dw.com/en/how-iran-is-boosting-oil-exports-despite-us-sanctions/a-64562167> توجهی <https://www.dw.com/en/how-iran-is-boosting-oil-exports-despite-us-sanctions/a-64562167> افزایش <https://www.dw.com/en/how-iran-is-boosting-oil-exports-despite-us-sanctions/a-64562167> داشته <https://www.dw.com/en/how-iran-is-boosting-oil-exports-despite-us-sanctions/a-64562167> و منابع <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-oil-exports-are-vulnerable-sanctions> (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-oil-exports-are-vulnerable-sanctions>) بیشتری <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/irans-oil-exports-are-vulnerable-sanctions> :ر اختیار رژیم قرار داده تا از ربال حمایت کند اما در بلندمدت سیر اقتصاد ایران نگران‌کننده است چون رشد عقب است سرمایه‌گذاری نمی‌شود و تورم کماکان کیفیت زندگی را تضعیف می‌کند چنین روندهایی موجبات زیادی برای اعتراضات مجدد در آینده فراهم خواهد کرد پس پایتخت‌های غربی باید مجموعه واکنش‌های طراحی‌شده خود را کارآمدتر کنند

هنری ژم هموند ارشد انستیتو واشنگتن است ❖

RECOMMENDED



BRIEF ANALYSIS

Can Federalism Work in Lebanon?

۲۰ مارس ۲۰۲۳

Robert Rabil

(/policy-analysis/can-federalism-work-lebanon)



تحلیل کوتاه

توافق صلح یمن به احتمال زیاد امکان‌پذیر خواهد بود

۲۰ مارس ۲۰۲۳

سامون هندرسون

(/policy-analysis/twafq-slh-ymn-bh-ahmtal-zyad-amkanpdhyr-khwahd-bwd/)



IN-DEPTH REPORTS

Turkish Backlash:

How Street Interviews Spread Anti-Syrian Refugee Sentiment

۲۰ مارس ۲۰۲۳

Sude Akgundogdu

(/policy-analysis/turkish-backlash-how-street-interviews-spread-anti-syrian-refugee-sentiment)

TOPICS

(/policy-analysis/anrzh-y-w-aqtsad/) انرژی و اقتصاد

(/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/) دموکراسی و اصلاح

REGIONS & COUNTRIES

(/policy-analysis/ayran/) ایران